

بررسی رابطه بین احساس تنهایی، سبک های دلبستگی و خود کارآمدی تحصیلی با اعتیاد به اینترنت در بین دانش آموزان پسر متوسطه

چکیده

زمینه و هدف: هدف مقاله حاضر بررسی رابطه بین احساس تنهایی، سبک های دلبستگی و خود کارآمدی تحصیلی با اعتیاد به اینترنت در بین دانش آموزان دبیرستانی شهر بجنورد می باشد.

روش بررسی: جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر بجنورد، به تعداد ۲۸۰۰ نفر بود که از این تعداد ۳۳۵ نفر به عنوان نمونه و به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب گردیدند و به پرسشنامه سبک های دلبستگی کولینز و رید (۱۹۹۰)، پرسشنامه احساس تنهایی راسل (۱۹۸۰)، پرسشنامه خود کارآمدی تحصیلی اُون و فرانمن (۱۹۸۸) و پرسشنامه سنجش اعتیاد اینترنتی یانگ (۱۹۹۸) پاسخ دادند. روایی ابزار از نوع صوری و محتوایی بود و پایایی آنها با ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب مقادیر ۰/۷۷، ۰/۷۱، ۰/۹۱ و ۰/۹۳ برآورد گردید. جهت تحلیل داده ها از آمار توصیفی (توزیع فراوانی، درصد و میانگین) و جهت آزمون های استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون، واریانس و آزمون رگرسیون و معادلات ساختاری استفاده شد که با بسته نرم افزاری لیزرل و اس پی اس نسخه ۲۳ تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج نشانگر آن بود که بین احساس تنهایی با اعتیاد به اینترنت در بین دانش آموزان رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. همچنین بین اعتیاد اینترنتی با سبک دلبستگی ایمن رابطه معنادار و معکوس، سبک دلبستگی اجتنابی و سبک دلبستگی اضطرابی نیز معنادار و مستقیم است. همچنین بین خود کارآمدی با اعتیاد به اینترنت در بین دانش آموزان رابطه معنادار و معکوس وجود دارد.

نتیجه گیری:

نتایج نشان داد که می توان بر اساس احساس تنهایی، سبک های دلبستگی و خود کارآمدی تحصیلی، اعتیاد به اینترنت در بین دانش آموزان را پیش بینی نمود.

واژگان کلیدی: احساس تنهایی، سبک های دلبستگی، خود کارآمدی تحصیلی، اعتیاد به اینترنت.

Mahboubeh Soleimanpouromran

corresponding author:*

Assistant Professor, Department of Educational sciences, Bojnourd Branch , Islamic Azad University, Bojnourd, Iran

Abstract

Background and Aim: The purpose of this study was to investigate the relationship between loneliness, attachment styles and academic self-efficacy with Internet addiction among high school students in bojnord.

Materials and Methods: The statistical population of the study consisted of all male secondary school students in the city of bojnord in the academic, with 2800 people. Of these, 335 were selected as sample and selected by cluster random sampling. The questionnaire was light Attachment Collins and Reid (1990), Russell's sense of loneliness questionnaire (1980), Educational self-efficacy questionnaire (CASE, Onan and Franmen (۱۹۸۸), and Pearson correlation coefficient and analysis of variance (۱۹۹۸).

data were analyzed using Pearson correlation coefficient and analysis of variance.

Results: Results showed that there is a meaningful relationship between loneliness and Internet addiction among students. Also, between Internet addiction with secure attachment style (0.875 / 0-), avoidant attachment style (0.880) and anxiety attachment style (0.725) were significant ($p < 0.05$). This means that the relationship between online addiction and anxiety attachment style and direct anxiety attachment style with inverse attachment style are inverted.

Conclusion: a significant relationship between self-efficacy and Internet addiction among students. It can also predict online addiction among students based on loneliness, attachment styles, and academic self-efficacy.

Key words: Loneliness, Attachment styles, Academic self-efficacy, Internet addiction

اینترنت هر روز قسمت بیشتری از زندگی روزانه مردم را اشغال می‌نماید. برای بسیاری از مردم مفهوم و تعریف اعتیاد به اینترنت قابل قبول نیست و اعتیاد را در وابستگی به داروها و الکل می‌دانند. به تدریج اعتقادات در مورد رفتارهایی که به طور بالقوه اعتیادآورند، رشد می‌نماید که استفاده از سایت‌های اینترنت، بازی‌های کامپیوتری، تلفن‌های همراه می‌باشد و به عنوان اعتیاد ارتباطی شناخته می‌شود. هرگاه یک عادت مبدل به یک اجبار شود، مانند قمار، مصرف مواد مخدر، الکل حتی بازی کامپیوتری، چت کردن، پرسه زدن در شبکه می‌تواند اعتیاد به حساب آید. اعتیادهای رفتاری را نباید صرف نبود «ماده مورد استفاده نادیده گرفت. چهارمین و آخرین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی^۱ اعتیاد به اینترنت^۲ را در مجموعه اختلال کنترل تکانه که به گونه‌ای دیگر مشخص نشده است معرفی کرده و این اختلال در ویرایش بعدی آن در سال ۲۰۱۱ نیز تحت همان طبقه آورده خواهد شد (علوی و همکاران، ۱۳۸۷).

اعتیاد اینترنتی به گستره وسیعی از مشکلات رفتاری و کنترل انگیزه استفاده از اینترنت اشاره دارد. اعتیاد اینترنتی به عنوان یک رفتار وسواسی یا آرزوی برقراری پیوند، یا شاید حتی نمودی از انتقال و یا بازتاب روابط و یا رفع نیاز قلمداد می‌شود (معید فر، حبیب پور گنابی و گنجی، ۱۳۸۴، به نقل از حقی اورتاکند، ۱۳۹۵). Young در سال ۱۹۹۸ بیان کرد که هر فردی که به حداقل پنج نشانه از فهرست زیر جواب مثبت دهد معتاد به اینترنت شناخته می‌شود. ۱- اشتغال ذهنی در مورد اینترنت «فکر کردن درباره اتصال قبلی به اینترنت و انتظار کشیدن برای تماس مجدد بعدی»، ۲- احساس به گذراندن زمان بیشتر در اینترنت برای به دست آوردن میزان رضایت بیشتر از آن، ۳- عدم موفقیت در کنترل، توقف یا کم کردن استفاده از اینترنت ۴- به هنگام قطع و یا کم کردن استفاده از اینترنت احساس ناآرامی، افسردگی یا بد خلقی کردن، ۵- فرد بیشتر از زمانی که قصد دارد، از اینترنت استفاده می‌کند ۶- فرد به خاطر استفاده از اینترنت، فرصت‌های شغلی و روابط اجتماعی مهم خود را از دست می‌دهد ۷- دروغ‌گویی به اعضای خانواده، روان‌درمانگر یا افراد دیگر در مورد مدت‌زمان استفاده از اینترنت ۸- استفاده از اینترنت به عنوان راهی برای فرار از مشکلات یا مسائلی مثل افسردگی و ناامیدی (علوی و همکاران، ۱۳۸۷). از سوی دیگر برخلاف گذشته که «تنهایی»^۳ یک مفهوم مثبت به معنای کناره‌گیری داوطلبانه فرد از درگیری‌های روزمره‌ی زندگی برای رسیدن به هدف‌های بالاتر (مانند تعمق، مراقبه و ارتباط با خداوند) تلقی می‌شد، امروزه در متون روان‌شناختی تنهایی را شامل عناصر اصلی و مهمی مانند احساس نامطلوب فقدان یا از دست دادن همدم، جنبه‌های ناخوشایند و منفی روابط ازدست‌رفته و از دست دادن رابطه با دیگری در نظر می‌گیرند. تنهایی یک حقیقت اساسی زندگی است و همه‌ی افراد در برخی از دوره‌های زندگی‌شان آن را با شدت‌های متفاوت، تجربه می‌کنند. این وضعیت زمانی به وجود می‌آید که میان روابط بین فردی مطلوب و روابطی که فرد در حال حاضر دارد، شکاف وجود داشته باشد (زر بخش بحری و همکاران، ۱۳۹۱). احساس تنهایی افراد درگیر را با احساس خلاء، غمگینی و بی‌تعلقی مواجه می‌کند و به شیوه‌های مختلف بر تعاملات اجتماعی با دیگران، نحوه زندگی و سلامت جسمانی و روانی تأثیر می‌گذارد. احساس تنهایی احساس ناخوشایندی است که در نتیجه کاستی در شبکه روابط اجتماعی فرد به صورت کمی و کیفی و عدم دسترسی به روابط نزدیک و مطلوب با دیگران به وجود می‌آید (هنریچ و گالون^۴، ۲۰۰۶). هامبرگر و بن آرتزی^۱ (۲۰۰۰)، نیز در

^۱DSM-IV-TR

^۲Internet Addiction

^۳Loneliness

^۴Henrich & Gullone

راستای کاربرد نظریه شخصیت در ارتباط بین احساس تنهایی و اینترنت، ویژگی‌های شخصیتی و عاطفی کاربران اینترنت را بررسی کردند. نتایج بررسی آن‌ها نشان داد که ویژگی‌های خاصی همچون درون‌گرایی و احساس تنهایی به استفاده‌ی بیشتر از اینترنت منجر می‌شود. بی‌شک، رشد روزافزون اینترنت و اهمیت غیرقابل‌انکاری دارد، چندان‌که در دوران حاضر، نقش محوری اینترنت چنان اساسی است که بدون آن امکان برنامه‌ریزی، توسعه و بهره‌وری در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و علمی در جهان آینده امکان‌پذیر نخواهد بود. با این وجود نباید از پیامدهای ناگوار و مخرب آن به‌ویژه در زمینه تحصیلی غافل ماند. همچنان‌که نتایج پژوهش سیهان، بويسان و کاداک^۱ (۲۰۱۹) با عنوان ارتباط بین اعتیاد آنلاین، سبک دلبستگی، تنظیم احساسات، افسردگی و اضطراب در جمعیت عمومی: آزمایش معیارهای تشخیصی پیشنهادی برای اعتیاد به اینترنت نشان داد که مذكر بودن، مشکلات تنظیم هیجانی، اضطراب و افسردگی از نظر آماری به طور معنی‌داری در خطر ابتلا به اعتیاد به اینترنت نقش داشته است و اعتیاد به اینترنت یک اختلال روانی بسیار ناتوان‌کننده است. نتایج پژوهش هوا و همکاران^۲ (۲۰۱۹) نیز نشان داد که روابط بین فردی و تنهایی عوامل مهمی است که بر رفتار اعتیاد آور اینترنت افراد تأثیر می‌گذارد. عملکرد شناختی اجتماعی معتادان به اینترنت خصوصاً در شناخت روابط بین فردی مختل شده است، علاوه بر این، معتادان به اینترنت احتمالاً روابط بین فردی ضعیف را حفظ می‌کنند که در این صورت ممکن است احساس تنهایی بیشتر شود. از سوی دیگر سبک دلبستگی^۳ از منابع درون فردی هستند که می‌توانند سطوح تنش و ناتوانی را در شرایط ناگوار تعدیل کنند و اثرات منفی تنش را کم‌رنگ‌تر جلوه دهند (برانت، میکولینسر و فلوریان^۴؛ ۲۰۰۱). افراد ایمن، اجتنابی از تنظیم هیجانی استفاده می‌کنند که استرس را به حداقل می‌رسانند و هیجان‌های مثبت را فعال می‌کنند (لینلی و ژوزف^۵؛ ۲۰۰۴). به‌علاوه، اشخاص دارای سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا از آن دسته راهبردهای تنظیم هیجانی سود می‌جویند که بر هیجان‌های منفی تأکید دارند، یا تجربه‌های هیجانی را سرکوب می‌کنند (اجتنابی)، یا آنکه باعث می‌شوند موقعیت‌ها، استرس‌زاتر تجربه شوند (میکولینسر^۶ و شیور، ۲۰۰۴). سبک‌های دلبستگی^۷ بر شیوه مدارا با استرس‌ها و برخورد با وقایع تروماتیک و حوادث تهدیدکننده زندگی تأثیر دارند، به‌طوری‌که افراد دارای سبک دلبستگی ایمن، در مقایسه با سبک‌های اجتنابی و دوسوگرا، در چنین شرایطی بهتر مقابله می‌کنند و از سلامت روان بهتری برخوردارند (دی توماسو، برانن مک نولتی، راس و برگس^۸؛ ۲۰۰۳). اثرات دلبستگی، نه تنها بر روی روابط بین فردی بلکه در زمینه‌ی آسیب‌شناسی روانی افراد بزرگسال حائز توجه است. رخدادهایی که در ارتباط با دلبستگی کودک بوده، به‌گونه‌ای غیرمستقیم می‌تواند جنبه‌هایی از احساس و افکار فرد بزرگسال را نیز شامل شود. سبک‌های دلبستگی بر روی تفکر، احساس و خاطرات افراد بزرگسال اثر گذاشته و به‌عنوان یکی از عواملی شناخته می‌شود که در تشخیص آسیب‌شناسی روانی، چشم‌اندازهای نوینی را منعکس ساخته‌اند (کاسیدی و شاور^۹؛ ۱۹۹۹). بنابراین، سبک‌های دلبستگی از منابع درون فردی هستند که می‌توانند سطوح استرس و ناتوانی را در شرایط ناگوار تعدیل کنند و اثرات منفی استرس را

^۱Hamburger & Ben-Artzi

^۲Ceyhan, Boysan & Kadak

^۳Houa & etal

^۴Attachment style

^۵Berant, Mikulincer M, Florian

^۶Linley & Joseph

^۷Mikulincer

^۸attachment styles

^۹DiTommaso, Brannen-McNulty, Ross, Burgess

^۹Cassidy & Shaver

کم‌رنگ‌تر جلوه دهند. بطوریکه نتایج پژوهش کانان، آروکیاسامی و بین ایسمایل^۱ (۲۰۱۹) با عنوان بررسی سبک‌های والدین و دلبستگی والدین در غلبه بر اعتیاد به اینترنت در کودکان نشان داد که اینترنت بستر جدیدی را برای رشد کودکان ایجاد کرده است که امکانات و مشکلات مختلفی را نشان می‌دهد و فرزندان در مدت‌زمان که آنلاین هستند نیاز به امنیت زیادی دارند، بنابراین والدین تشویق می‌شوند تا نقش والدینی خود را در آماده‌سازی فرزندان برای تبدیل شدن به شهروندان الکترونیک برتر ایفا نمایند. از طرفی باورهای خود کارآمدی از جمله عواملی هستند که می‌توانند روی سلامت افراد تأثیرات مثبت و منفی برجای گذارند. خود کارآمدی سازه اصلی نظریه شناختی اجتماعی بندورا^۲ (۱۹۹۷) است و به قضاوت اشخاص درباره توانایی خود برای سازمان‌دهی افکار، احساسات و اعمال برای ایجاد نتایج مطلوب اشاره دارد (لواسانی و همکاران، ۱۳۸۹). خود کارآمدی تحصیلی^۳ به‌طور خاص به قضاوت فرد راجع به توانایی‌اش برای سازمان و انجام انواع تکالیف آموزشی طرح شده، گفته می‌شود. افراد با خود کارآمدی تحصیلی بالا در مقایسه با دانشجویان با خود کارآمدی تحصیلی پایین‌تر، اطمینان بیشتری دارند که بتوانند تکالیف آموزش انجام دهند. سطوح بالای خود کارآمدی تحصیلی، منجر به میانگین نمرات بالاتر و پایداری برای تکمیل تکالیف می‌شود (فولادوند، ۱۳۸۹). رنجبر و همکاران (۱۳۹۰)، در بررسی مقایسه خود کارآمدی، اختلال هیجانی و احساس تنهایی در دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری و عادی نشان دادند که تفاوت میزان خود کارآمدی، اختلال هیجانی و احساس تنهایی در دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری و عادی معنادار، به‌گونه‌ای که خود کارآمدی در دانش آموزان عادی و اختلال هیجانی و احساس تنهایی در دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری بیشتر بوده؛ بنابراین با افزایش خود کارآمدی دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری می‌توان اختلال هیجانی و احساس تنهایی آن‌ها را کاهش داد. همچنین در رابطه با خود کارآمدی تحصیلی و اعتیاد اینترنتی نتایج پژوهش اوداسی^۴ (۲۰۱۱) با عنوان خود کارآمدی تحصیلی و تعلق تحصیلی به‌عنوان پیش‌بینی کننده استفاده از اینترنت مشکل ساز در دانشجویان نشان می‌دهد که بین خود کارآمدی تحصیلی و استفاده از اینترنت مشکل ساز رابطه منفی معنی دار وجود دارد، علاوه بر این، مشخص شد که خود کارآمدی تحصیلی پیش‌بینی کننده مهمی در استفاده از اینترنت مشکل ساز است. با توجه به موارد فوق هدف مقاله حاضر بررسی رابطه بین احساس تنهایی و سبک دلبستگی با اعتیاد به اینترنت در بین دانش آموزان پسر مقطع متوسطه شهر بجنورد بود. در این ارتباط فرضیه‌های زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

- ۱- بین سبک دلبستگی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد.
- ۲- بین احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد.
- ۳- بین خود کارآمدی تحصیلی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد.
- ۴- می‌توان اعتیاد اینترنتی دانش آموزان را به‌واسطه سبک‌های دلبستگی، احساس تنهایی و خود کارآمدی تحصیلی پیش‌بینی نمود.

روش پژوهش

^۱Kanan, Arokiasamy & bin Ismail

^۲Bandura

^۳ academic self-efficacy

^۴Odaci

مقاله حاضر، از نظر هدف کاربردی، از نظر ماهیت توصیفی - پیمایشی و از نظر روش همبستگی است. جامعه آماری هم شامل کلیه دانش آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر بجنورد است که تعداد آن‌ها ۲۸۰۰ نفر می‌باشد. روش نمونه گیری نیز تصادفی خوشه‌ای می‌باشد. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان ۳۳۵ نفر انتخاب شد. گردآوری داده‌ها به دو طریق کتابخانه‌ای و میدانی انجام شد. داده‌های این مقاله توسط چهار پرسشنامه جمع‌آوری گردید: الف - پرسشنامه سبک‌های دلبستگی کولینز و رید^۱ (۱۹۹۰): این پرسشنامه در سال ۱۹۹۰ توسط کولینز و رید تهیه گردید و در سال ۱۹۹۶ توسط آن‌ها مورد بازنگری قرار گرفت. مبنای نظری این آزمون نظریه دلبستگی است. این مقیاس چگونگی ارزیابی فرد از مهارت‌های ارتباطی و سبک رابطه صمیمانه وی را مورد بررسی قرار می‌دهد، مقیاس دارای ۱۸ عبارت است که پاسخ‌دهندگان در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات را بیان می‌کنند. این پرسشنامه دارای سه زیر مقیاس است: زیر مقیاس وابستگی که میزان اطمینان و تکیه کردن آزمودنی به دیگران را نشان می‌دهد. زیر مقیاس نزدیکی که میزان صمیمیت و نزدیکی عاطفی آزمودنی با دیگران را می‌سنجد و زیر مقیاس اضطراب که میزان نگرانی فرد از طرد شدن را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. هر یک از زیر مقیاس‌ها دارای ۶ عبارت است. ضریب پایایی بازآزمایی این آزمون برای هر یک از سه زیر مقیاس نزدیکی، وابستگی و اضطراب به ترتیب، ۰/۶۸، ۰/۷۱ و ۰/۵۲ گزارش شده است. در ایران نیز میزان قابلیت اعتماد با استفاده از روش آزمون - آزمون مجدد به صورت همبستگی بین دو اجرا بر روی نمونه‌ای با حجم ۱۰۰ نفر آزمودنی با فاصله زمانی یک ماه از یکدیگر بیانگر آن بود که تفاوت بین دو اجرای مقیاس‌های A، D و C در RASS معنادار نبوده است و این آزمون در سطح ۹۵٪ قابل اعتماد است. ب - پرسشنامه احساس تنهایی: این مقیاس ۳۸ سؤالی دارای سه زیر مقیاس می‌باشد: تنهایی ناشی از ارتباط با خانواده، تنهایی ناشی از ارتباط با دوستان و نشانه‌های عاطفی تنهایی. نمره‌گذاری این پرسشنامه ۵ درجه‌ای است. (خیلی زیاد=۱، خیلی کم=۵) که آزمودنی در نهایت می‌تواند نمره ای بین ۳۸ تا ۱۹۰ کسب کند. کسب نمره کمتر در این آزمون بیانگر میزان احساس تنهایی بیشتر در آزمودنی است. دهشیری و همکاران (۱۳۸۷) به منظور بررسی پایایی مقیاس احساس تنهایی و سه خرده مقیاس آن از روش آلفای کرونباخ و روش بازآزمایی استفاده نمودند و ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۱ برای خرده مقیاس تنهایی ناشی از ارتباط با خانواده ۰/۸۹ برای خرده مقیاس تنهایی ناشی از ارتباط با دوستان ۰/۸۸ و برای خرده مقیاس نشانه‌های عاطفی تنهایی ۰/۷۹ محاسبه نمود که این مقادیر نشان‌دهنده همسانی درونی قابل قبول این مقیاس است. به منظور بررسی پایایی باز آزمایی این مقیاس، ۳۷ نفر از آزمودنی‌ها با فاصله زمانی دو هفته پرسشنامه‌ها را تکمیل نموده و همبستگی بین نمرات محاسبه گردید. ضریب پایایی باز آزمایی برای کل مقیاس ۰/۸۴ برای خرده مقیاس تنهایی ناشی از ارتباط با خانواده ۰/۸۳، برای خرده مقیاس تنهایی ناشی از ارتباط با دوستان ۰/۸۴ و برای خرده مقیاس نشانه‌های عاطفی تنهایی ۰/۷۶ بود که این ضرایب، بیانگر ثبات نمرات مقیاس تنهایی در طول زمان است (دهشیری و همکاران، ۱۳۸۷). ج - پرسشنامه خود کارآمدی تحصیلی (CASE)، اُون و فرانمن^۲ (۱۹۸۸): این پرسشنامه برای اندازه گیری اعتقادات خود کارآمدی تحصیلی دانشجویان تهیه شده است. پرسشنامه خود کارآمدی تحصیلی ۳۲ سؤال دارد و بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت است. برای پاسخ دادن به سؤال‌ها، دانشجویان باید یکی از حروف الف، ب، ج، د، ه (که بر اساس پیوستار اعتماد بالا تا پایین - برای انجام کارهای فوق‌الذکر - مرتب شده است) را با کشیدن یک دایره مشخص کنند. اُون و

^۱ Collins and Reid

^۲ Owen & fromen

فرانمن (۱۹۸۸) برای بررسی پایایی پرسشنامه مزبور، آن را روی ۸۸ دانشجو اجرا کردند و پایایی این مقیاس را با انجام روش باز آزمایی به فاصله ۸ هفته ۰/۹۰ به دست آوردند. روایی همزمان پرسشنامه مزبور با استفاده از دو ملاک فراوانی انجام هر تکلیف و لذت بردن از هر تکلیف به دست آمده است که هر کدام به وسیله نظریه خود کارآمدی مطرح شده‌اند (فولادوند و همکاران، ۱۳۸۹). چوی^۱ (۲۰۰۵) همسانی درونی این پرسشنامه را ۰/۹۳ گزارش کرده است. در اعتبار یابی مقدماتی فرم فارسی پرسشنامه خود کارآمدی تحصیلی دانشجویان در مورد نمونه ای از دانشجویان، مشخصه های روان‌سنجی به شرح زیر گزارش شده است. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد سؤال های CASE بر حول یک عامل قرار دارند. ضریب همبستگی خود کارآمدی تحصیلی و استرس‌زا دانشجویی، ۰/۷۴- بود (P<./۰۰۱) که نشان‌دهنده روایی افتراقی CASE بود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه خود کارآمدی تحصیلی دانشجویان نیز نشان دهنده بر ارزش قابل قبول مدل اندازه گیری با داده‌ها بود. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۹۱ به دست آمد (فولادوند و همکاران، ۱۳۸۹). د- پرسشنامه سنجش اعتیاد اینترنتی یانگ (۱۹۸۸): این پرسشنامه شامل ۲۰ سؤال است که دارای ۶ عامل مهم بودن اینترنت، استفاده زیاد، نادیده گرفتن کار، پیش‌بینی، فقدان کنترل و نادیده گرفتن زندگی اجتماعی است و افراد بر اساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت (هرگز = ۰، به ندرت = ۱، گاه گاهی = ۲، زیاد = ۳، اغلب اوقات = ۴ و همیشه = ۵) به سؤال‌ها پاسخ می‌دهند؛ وضعیت کاربران بر اساس امتیاز ۲۰ تا ۳۹ (کاربر طبیعی)، ۴۰ تا ۶۹ (اعتیاد خفیف) و ۷۰ تا ۱۰۰ (اعتیاد شدید) به اینترنت مشخص می‌شود (سلطانی و همکاران، ۱۳۸۹). ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش سلطانی و همکاران (۱۳۸۹) ۰/۹۴ و برای عامل‌ها به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۶۷، ۰/۸۳، ۰/۵۶، ۰/۸۸ و ۰/۹۰ به دست آمد. در پژوهش درگاهی و رضوی (۱۳۸۶) ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه مزبور ۰/۸۸. به دست آمد. برای بدست آوردن پایایی پرسشنامه‌ها از روش اندازه گیری آلفای کرونباخ استفاده شد. در این روش برای هر کدام از انواع پرسشنامه‌ها (سبک دلبستگی، اعتماد به اینترنت، تنهایی، خود کارآمدی) و مؤلفه‌های آن بررسی گردید.

جدول ۱- ضریب آلفای کرونباخ ابزار های پژوهش

عنوان	زیر عنوان	میزان آلفای کرونباخ
سبک دلبستگی	مجموعه سؤالات دلبستگی	۰/۷۷۷
	دلبستگی ایمن	۰/۷۴۳
	دلبستگی اجتنابی	۰/۷۵۵
	دلبستگی اضطرابی	۰/۷۵۸
	اعتیاد به اینترنت	۰/۹۳۰
	احساس تنهایی	۰/۷۱۵
	خود کارآمدی	۰/۹۱۴

با توجه به مقادیر آلفای کرونباخ بدست آمده برای هر مؤلفه بیانگر روایی و پایایی مناسب می باشد. مقدار آلفای کرونباخ بالای ۰,۷ نشان از مطلوب بودن آن است.

یافته ها

^۱ Choi

در این بخش از مقاله آمار استنباطی مربوط به رابطه بین اعتماد به اینترنت با احساس تنهایی، سبک‌های دلبستگی و خود کارآمدی تحصیلی در بین دانش آموزان پسر مقطع متوسطه آمده است. برای این بررسی میزان روایی و پایایی هر پرسشنامه، نرمال بودن داده، آماره‌های هر متغیر در قالب جداول و تعیین نوع رابطه بین متغیرها، همبستگی بین متغیرها و رگرسیون آمده است. سپس میزان تأثیر هر متغیر در رابطه مورد بررسی قرار گرفته است. پس از توصیف متغیرهای پژوهشی، به استنباط از داده‌های مربوط به این متغیرها پرداخته می‌شود. در انجام روش‌های آماری، نرمال بودن داده‌ها و به‌خصوص متغیر وابسته از اهمیت خاصی برخوردار است. پس لازم است که با آزمون‌های آماری مناسب نسبت به این امر اقدام نموده و از این بابت مطمئن شد. جهت بررسی این موضوع از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (K-S) استفاده می‌شود تا از نرمال بودن داده‌ها اطمینان حاصل گردد. هنگام بررسی نرمال بودن داده‌ها، ما فرض صفر مبتنی بر اینکه توزیع داده‌ها نرمال است را در سطح خطای ۵ درصد تست می‌کنیم؛ بنابراین اگر آماره آزمون بزرگتر مساوی ۰,۰۵ بدست آید، در این صورت دلیلی برای رد فرض صفر مبتنی بر اینکه داده نرمال است، وجود نخواهد داشت؛ به عبارت دیگر توزیع داده‌ها نرمال خواهد بود. برای آزمون نرمالیته فرض‌های آماری به صورت زیر تنظیم می‌شود:

جدول شماره ۲: نتیجه آزمون K-S (کلموگروف-اسمیرنوف)

متغیر شاخص	سبک دلبستگی	اعتیاد به اینترنت	تنهایی	خود کارآمدی
سطح معنی داری	۰/۳۳۱	۰/۳۸۷	۰/۴۰۳	۰/۲۰۳
K-S	۰/۱۰۸	۰/۰۷۱	۰/۲۰۳	۰/۲۴۰

همان‌طور که جدول نشان می‌دهد سطح معنی داری آزمون K-S برای داده‌های هر چهار پرسشنامه بالای ۰,۰۵ بوده که آماره‌های فوق‌نشان از نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش می‌باشد. نتایج آزمون K-S بیانگر این موضوع است که پژوهشگر برای بررسی فرضیات و تحلیل قادر به استفاده از آماره‌های استنباطی می‌باشد. لذا جهت آزمون فرضیات از آزمون‌های آماری همبستگی، T مستقل و رگرسیون گام به گام که از نوع آزمون‌های پارامتریک هستند، استفاده شده است.

جدول ۳: آزمون T مستقل برای بررسی وضعیت سبک دلبستگی و مؤلفه‌های آن

متغیرها	کمترین	بیشترین	میانگین	واریانس	انحراف معیار	آزمون تی	سطح معنی داری
سبک دلبستگی	۲۶/۵۰	۵۲/۷۷	۵۱/۵۱	۱۳۷/۰۵	۱۱/۷۰	۸۰/۵۴	۰/۰۰۰
ایمنی	۱۸/۱۸	۱۹/۰۱	۱۸/۶۰	۱۳/۸۸	۳/۷۲	۸۸/۴۴	۰/۰۰۰
اجتنابی	۱۷/۴	۱۸/۱۹	۱۷/۷۹	۱۲/۵۸	۳/۵۴	۸۸/۴۶	۰/۰۰۰
اضطرابی	۱۵/۹۸	۱۷/۰۷	۱۶/۵۲	۲۴/۴۰	۳/۹۳	۵۹/۸۵	۰/۰۰۰

آزمون T یکی از روش‌های نمایش آماره‌های متغیر است. نتایج به‌دست‌آمده از جدول (۴-۳) نشان داد که میانگین نمونه در خصوص وضعیت سبک دلبستگی و مؤلفه‌های آن (ایمنی - اجتنابی - اضطرابی) در مدارس متوسطه دانش آموزان پسر شهر بجنورد به ترتیب برابر ۵۱,۵۱، ۶۰,۱۸، ۷۹,۱۷، ۱۶,۵۲ است؛ که مقدار میانگین سبک دلبستگی کمتر از عدد میانگین سؤالات (۰,۵۴) می‌باشد و در محدوده تا حدودی مخالف و زیر مؤلفه‌ها نیز دارای سطح کمتر از ۰,۰۵ است که این نشان می‌دهد متغیر سبک دلبستگی و زیر مؤلفه‌های آن معنی‌دار می‌باشند. سه مؤلفه‌های ایمنی از سؤالات ۱-۶-۸-۱۲-۱۳-۱۷ و اجتنابی از سؤالات ۲-۵-۷-۱۴-۱۶-۱۷ و اضطرابی از سؤالات ۳-۴-۹-۱۰-۱۱-۱۵ تشکیل شده است.

جدول ۴: آزمون T مستقل برای بررسی اعتیاد به اینترنت

تغیرها	کمترین	بیشترین	میانگین	واریانس	انحراف معیار	آزمون تی	سطح معنی داری
اعتیاد به اینترنت	۳۸/۷۰	۴۲/۷۱	۴۰/۷۰	۳۴۷/۱۸	۱۸/۶۳	۳۹/۹۸	۰/۰۰۰

نتایج به دست آمده از جدول نشان داد که میانگین نمونه در خصوص اعتیاد به اینترنت برابر ۴۰,۷۰ است که در مقابل میانگین ثابت ۶۰ کمتر می باشد و در محدوده گاهی اوقات قرار دارد و مقدار سطح معنی داری تمام مؤلفه‌ها آن کمتر از ۰۰۰/۰ است که نتیجه می گیریم به لحاظ آماری معنی دار می باشند.

جدول ۵: آزمون T مستقل برای بررسی احساس تنهایی

تغیرها	کمترین	بیشترین	میانگین	واریانس	انحراف معیار	آزمون تی	سطح معنی داری
احساس تنهایی	۴۲/۳۱	۴۵/۵۸	۴۳/۹۵	۲۳۰/۷۱	۱۵/۱۸	۵۲/۹۶	۰/۰۰۰

نتایج به دست آمده از جدول ۵ نشان داد که میانگین نمونه در خصوص احساس تنهایی برابر ۴۳,۹۵ است که در مقابل میانگین ثابت ۶۰ کمتر می باشد و در محدوده گاهی اوقات قرار دارد و مقدار سطح معنی داری تمام مؤلفه‌ها آن کمتر از ۰۰۰/۰ است که نتیجه می گیریم به لحاظ آماری معنی دار می باشند.

جدول ۶: آزمون T مستقل برای بررسی خود کارآمدی

تغیرها	کمترین	بیشترین	میانگین	واریانس	انحراف معیار	آزمون تی	سطح معنی داری
خود کارآمدی	۷۰/۳۳	۷۶/۴۷	۷۳/۴۰	۸۱۶/۸۲	۲۸/۵۸	۴۷/۰۰	۰/۰۰۰

نتایج به دست آمده از جدول نشان داد که میانگین نمونه در خصوص خود کارآمدی برابر ۷۳,۴۰ است که در مقابل میانگین ثابت ۶۰ بیشتر می باشد و در محدوده تا حدودی موافقم قرار دارد و مقدار سطح معنی داری تمام مؤلفه‌ها آن کمتر از ۰۰۰/۰ است که نتیجه می گیریم به لحاظ آماری معنی دار می باشند.

آزمون فرضیه‌ها

فرضیه اول: بین سبک دلبستگی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد. در جدول ضرایب همبستگی پیرسونی مربوط به رابطه سبک دلبستگی و اعتیاد به اینترنت آمده است

جدول ۷: ضرایب همبستگی پیرسون بین سبک دلبستگی و مؤلفه‌های آن با اعتیاد به اینترنت

متغیرها	بسته دلبستگی	بسته	بسته	بسته	بسته
اعتیاد به اینترنت	۱	۰/۴۰۶	-۰/۲۶۰	۰/۲۰۳	۰/۱۹۸
سبک دلبستگی	۰/۴۰۶	۱	۰/۷۷۱	۰/۷۷۷	۰/۸۲۲

۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	
۰/۴۱۶	۰/۴۸۵	۱	۰/۷۷۱	-۰/۲۶۰	ایمنی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۴۵۵	۱	۰/۴۸۵	۰/۷۷۷	۰/۲۰۳	اجتنابی
۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۱	۰/۴۵۵	۰/۴۱۶	۰/۸۲۲	۰/۱۹۸	اضطرابی
	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
همه همبستگی‌ها در سطح ۰,۰۱ معنادار است (یک طرفه)					

بر اساس جدول ۸ نتایج آزمون نشان داد بین سبک دلبستگی و مؤلفه‌های آن با اعتیاد به اینترنت پسران دانش آموز در سطح اطمینان ۰,۹۹ همبستگی معناداری وجود دارد؛ بنابراین فرضیه اول تأیید می‌شود. همان‌طور که در جدول می‌بینید، رابطه بین اعتیاد به اینترنت و سبک دلبستگی ایمنی ($r=-0,260$)، رابطه بین اعتیاد به اینترنت و سبک دلبستگی اجتنابی ($r=0,203$)، رابطه بین اعتیاد به اینترنت و سبک دلبستگی اضطرابی ($r=0,198$) و رابطه بین اعتیاد به اینترنت و سبک دلبستگی ($r=0,406$) در سطح اطمینان ۰,۹۹ معنادار است و رابطه در بین متغیر و مؤلفه‌های آن به جز سبک دلبستگی ایمنی رابطه مثبت است؛ یعنی با افزایش سبک دلبستگی اجتنابی و اضطرابی اعتیاد به اینترنت بیشتر و با افزایش سبک دلبستگی ایمنی اعتیاد به اینترنت کمتر می‌شود. برای تعیین تأثیر سبک دلبستگی بر اعتیاد به اینترنت وارد معادله رگرسیون چندگانه شدند (جدول ۴-۸).

جدول ۸: تحلیل رگرسیونی برای پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت از طریق متغیرهای هم پیش‌بین

مدل	مجموع مربعات	میانگین مربعات	فیشر (F)	R	R ² (ضریب تعیین)	معناداری
رگرسیون	۱۹۰۷۱/۷۰	۱۹۰۷۱/۷۰	۶۵/۵۴	۰/۴۰۶	۰/۱۶۴	۰/۰۰۰
باقیمانده	۹۶۸۸۷/۶۲	۲۹۰/۲۵	-	-	-	-
مجموع	۱۱۵۹۵۹/۳۳	-	-	-	-	-

تحلیل رگرسیونی جدول ۸ نشان می‌دهد که رگرسیون نمرات متغیرهای پیش‌بین و ابعاد آن (سبک دلبستگی و مؤلفه‌های آن) به طرف متغیر (اعتیاد به اینترنت) از نظر آماری معنی دار است. مقدار ضریب تعیین ($R^2=0,164$) نیز نشان می‌دهد که متغیرهای پیش‌بین به‌طور ترکیبی قادرند ۱۶ درصد تغییرات مربوط به اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کنند. بدین مفهوم که سبک دلبستگی ۱۶ درصد در اعتیاد پسران به اینترنت تأثیرگذار است.

جدول ۹: ضرایب استاندارد و غیراستاندارد برای پیش‌بینی نقش سبک‌های دلبستگی بر اعتیاد

متغیر پیش‌بینی کننده	B (بتا) ضریب تأثیر مستقل	B	T	میزان معنی‌داری
ثابت		۱۶/۱۵۰	۲/۹۶	۰/۰۰۳
ایمنی	۰/۱۸۲	۰/۸۱۹	۲/۸۰	۰/۰۰۵
اجتنابی	۰/۰۶	۰/۳۲۷	۱/۰۴	۰/۰۰۶
اضطرابی	۰/۰۹	۰/۳۳۳	۱/۵۶	۰/۰۲۰

با توجه به ضرایب بتای مندرج در جدول (۹-۴) معلوم می‌شود که سبک ایمنی با ضریب بتای ۰,۱۸۲ به میزان ۱۸ درصد، سبک اجتنابی با ضریب بتای ۰,۰۶ به میزان ۶ درصد و سبک اضطرابی با ضریب بتای ۰,۰۹ به میزان ۹ درصد در اعتیاد به اینترنت تأثیر دارند؛ بنابراین فرضیه اول نیز مورد تأیید قرار می‌گیرد

فرضیه دوم: بین احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد

جدول ۱۰: ضریب همبستگی پیرسون بین همراستایی احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت

احساس تنهایی / اعتیاد به اینترنت	همبستگی
پیرسون	۰/۲۴۲
سطح معناداری	۰/۰۰۰
تعداد	۳۵۵

در جدول (۱۰-۴) ضرایب همبستگی پیرسونی مربوط به همراستایی احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت پسران دبیرستانی آمده است. نتایج آزمون نشان داد بین احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت در سطح اطمینان ۰,۹۹ همبستگی معناداری وجود دارد؛ بنابراین فرضیه دوم تأیید می‌شود. همان‌طوری که جدول ۴-۱۰ نشان می‌دهد، رابطه بین همراستایی احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت ($r=0,242$) در سطح اطمینان ۰,۹۹ معنادار است و رابطه مثبت است یعنی هر چه احساس تنهایی بیشتر باشد سطح اعتیاد به اینترنت بیشتر خواهد شد.

فرضیه سوم: بین خود کارآمدی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد

جدول ۴-۱۱: ضریب همبستگی پیرسون بین همراستایی خود کارآمدی و اعتیاد به اینترنت

احساس تنهایی / اعتیاد به اینترنت	همبستگی
پیرسون	-۰/۱۵۴
سطح معناداری	۰/۰۰۵
تعداد	۳۵۵

در جدول (۱۱-۴) ضرایب همبستگی پیرسونی مربوط به همراستایی خود کارآمدی و اعتیاد به اینترنت پسران دبیرستانی آمده است. نتایج آزمون نشان داد بین خود کارآمدی و اعتیاد به اینترنت در سطح اطمینان ۰,۹۹ همبستگی معناداری وجود دارد؛ بنابراین فرضیه سوم تأیید می‌شود. همان‌طوری که جدول ۴-۱۱ نشان می‌دهد، رابطه بین همراستایی خود کارآمدی و اعتیاد به اینترنت ($r=-0,154$) در سطح اطمینان ۰,۹۹ معنادار است و رابطه منفی است یعنی هر چه خود کارآمدی کمتر باشد سطح اعتیاد به اینترنت بیشتر خواهد شد.

فرضیه چهارم: می‌توان اعتیاد به اینترنت دانش آموزان را بواسطه سبک های دلبستگی، احساس تنهایی و خود کارآمدی تحصیلی پیش بینی کرد.

در جدول (۱۲-۴) ضرایب همبستگی پیرسونی مربوط به رابطه هر چهار متغیر باهم آمده است

جدول ۴-۱۲: ضریب همبستگی پیرسون سبکهای دلبستگی، احساس تنهایی و خود کارآمدی با اعتیاد اینترنتی

همبستگی	

خود کارآمدی	احساس تنهایی	سبک دلبستگی	اعتیاد به اینترنت	
-۰/۲۶۴	۰/۱۲۴	۰/۴۰۶	۱	اعتیاد به اینترنت
۰/۰۰۰	۰/۰۲۳	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
-۰/۱۵۴	۰/۲۴۲	۱	۰/۴۰۶	سبک دلبستگی
۰/۰۰۵	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
-۰/۵۱۴	۱	۰/۲۴۲	۰/۱۲۴	احساس تنهایی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۲۳	
۱	-۰/۵۱۴	-۰/۱۵۴	-۰/۲۶۴	خود کارآمدی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۵	۰/۰۰۰	

بر اساس جدول ۴-۱۲ نتایج آزمون نشان داد بین سبک دلبستگی، احساس تنهایی و خود کارآمدی با اعتیاد به اینترنت در سطح اطمینان ۰,۹۹ همبستگی معناداری وجود دارد؛ بنابراین فرضیه چهارم تأیید می‌شود. همان‌طور که در جدول می‌بینید، رابطه بین اعتیاد به اینترنت و سبک دلبستگی ($r=-۰,۴۰۶$)، رابطه بین اعتیاد به اینترنت و احساس تنهایی ($r=۰,۱۲۴$)، رابطه بین اعتیاد به اینترنت و خود کارآمدی ($r=-۰,۲۶۴$)، در سطح اطمینان ۰,۹۹ معنادار است و رابطه بین اعتیاد به اینترنت و احساس تنهایی و سبک دلبستگی مستقیم و با خود کارآمدی معکوس می‌باشد؛ یعنی با افزایش سبک دلبستگی و احساس تنهایی اعتیاد به اینترنت بیشتر و با افزایش خود کارآمدی اعتیاد به اینترنت کمتر می‌شود. برای تعیین تأثیر سبک دلبستگی و احساس تنهایی و خود کارآمدی بر اعتیاد به اینترنت وارد معادله رگرسیون چندگانه شدند (جدول ۴-۱۳).

جدول ۴-۱۳: تحلیل رگرسیونی برای پیش بینی اعتیاد به اینترنت از طریق متغیرهای هم پیش بین

مدل	مجموع مربعات	میانگین مربعات	فیشر (F)	R	R^2 (ضریب تعیین)	معناداری
رگرسیون	۲۳۷۴۶/۵۶	۷۹۱۵/۵۲	۲۸/۴۱	۰/۴۵۳	۰/۲۰۵	۰,۰۰۰
باقیمانده	۹۲۲۱۲/۷۶۷	۲۷۸/۵۸	-	-	-	-
مجموع	۱۱۵۹۵۹/۳۳	-	-	-	-	-

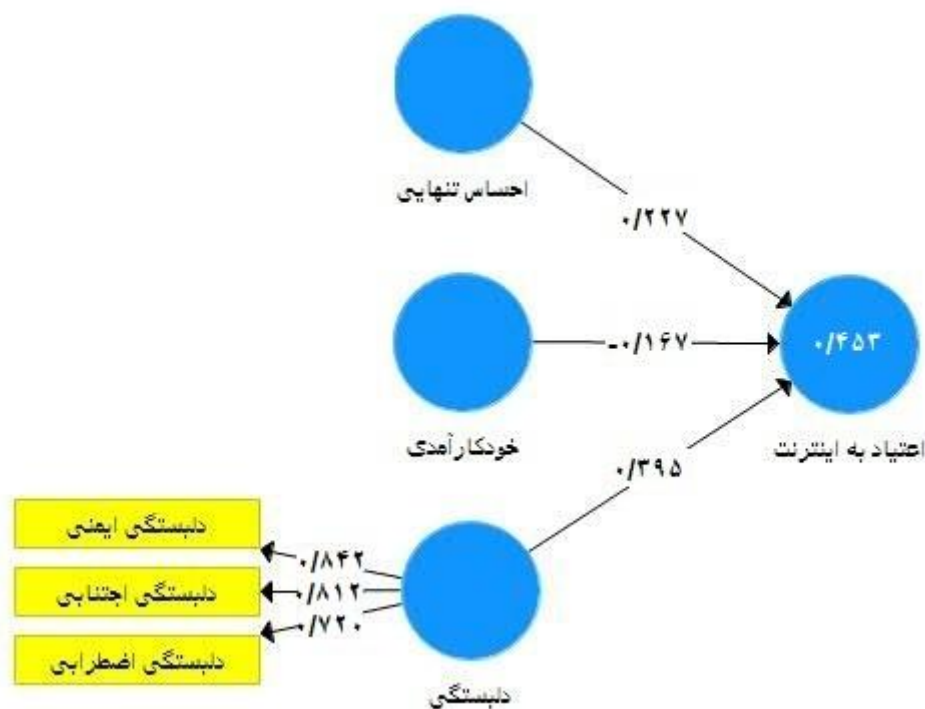
تحلیل رگرسیونی جدول (۴-۱۳) نشان می‌دهد که رگرسیون نمرات متغیرهای پیش‌بین (سبک دلبستگی و احساس تنهایی و خود کارآمدی) به‌طرف متغیر (اعتیاد به اینترنت) از نظر آماری معنی‌دار است. مقدار ضریب تعیین ($R^2=۰,۲۰۵$) نیز نشان می‌دهد که متغیرهای پیش‌بین به‌طور ترکیبی قادرند ۲۰ درصد تغییرات مربوط به اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کنند.

جدول ۴-۱۴: ضرایب استاندارد و غیراستاندارد برای پیش‌بینی نقش سبک‌های دلبستگی، احساس تنهایی ف خود کارآمدی بر اعتیاد

متغیر پیش‌بینی کننده	B (بتا) ضریب تأثیر مستقل	B	T	میزان معنی‌داری
ثابت		۰/۷۳۲	-۰/۱۵۷	۰/۰۰۵
سبک دلبستگی	۰/۳۹۵	۰/۶۲۹	۷/۷۷	۰/۰۰۰
احساس تنهایی	۰/۲۲۷	۰/۲۷۸	۳/۹۷	۰/۰۰۰
خود کارآمدی	-۰/۱۶۷	۰/۰۴۳	-۱/۱۳	۰/۰۰۷

با توجه به ضرایب بتای مندرج در جدول (۴-۱۴) معلوم می‌شود که سبک دلبستگی با ضریب بتای ۰,۳۹۵ به میزان ۳۹ درصد، احساس تنهایی با ضریب بتای ۰,۲۲۷ به میزان ۲۲ درصد و خود کارآمدی با ضریب بتای -۰,۱۶۷ به میزان ۱۶ درصد در اعتیاد به اینترنت تأثیر دارند؛ نتیجه:

برای نمایش میزان تأثیر متغیرهای سبک دلبستگی - احساس تنهایی - خود کارآمدی بر روی اعتیاد به اینترنت نمودارهای ۴-۱ (به شکل کلی) و نمودار ۴-۲ (با جزئیات) آمده است.

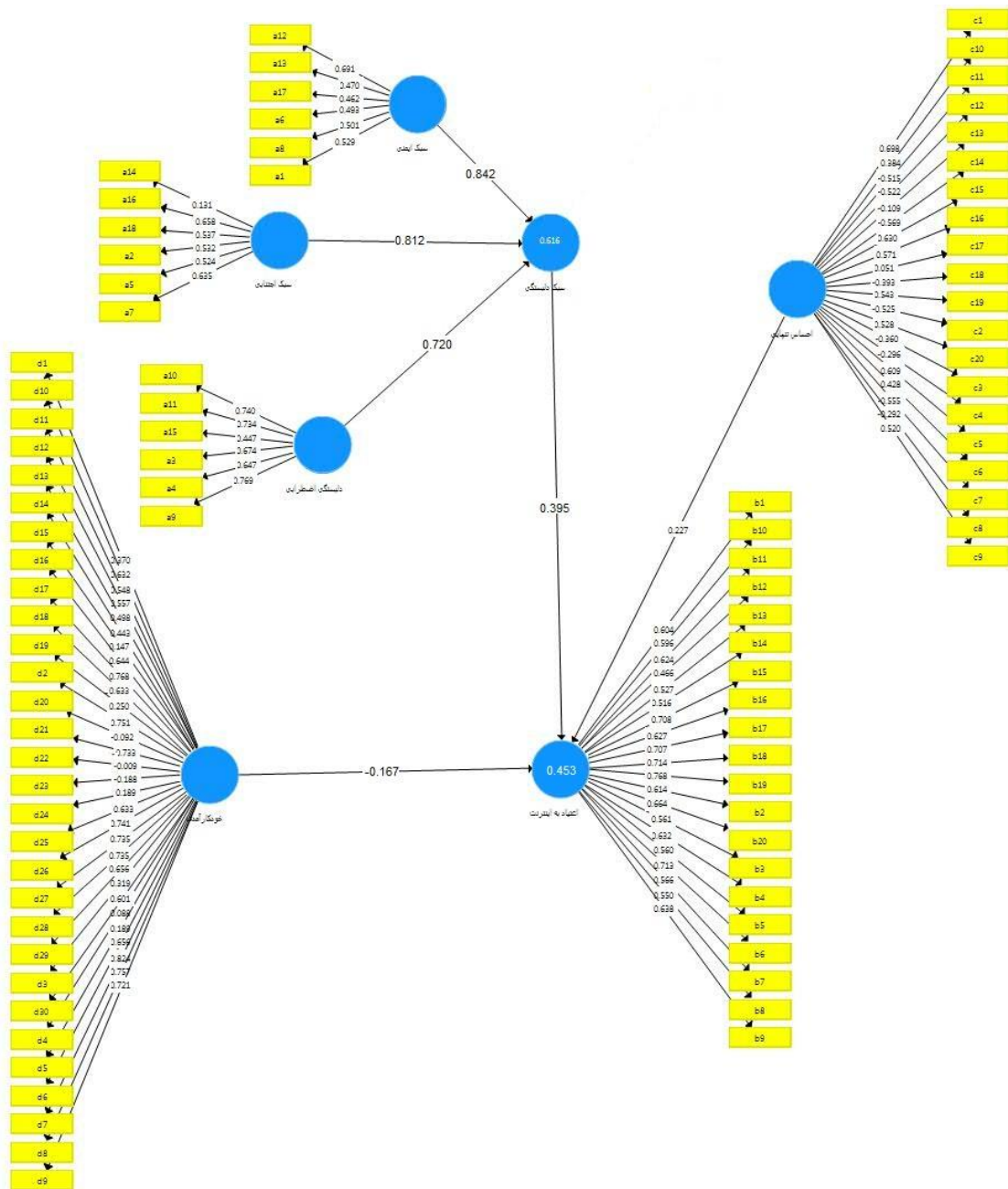
نمودار ۴-۱ ارتباط بین متغیرها

نمودار ۴-۱ شکل کلی رابطه را نشان می‌دهد که در این نمودار مقدار R2 برای احساس تنهایی ۵ درصد، برای خودکارآمدی ۲ درصد و برای دلبستگی ۱۵ درصد به طور مجزا را نشان می‌دهد. اما ارتباط بین این سه متغیر بر اعتیاد به اینترنت به طور ترکیبی حدود ۴۵ درصد است. همچنین در جدول ۴-۱۵ دو مقدار AVE و CR محاسبه

شده است مقدار AVE از ۰,۵ بزرگتر می باشد و نشانگر روایی همگرا می باشد. مقدار CR نیز بیشتر از ۰,۷ و بزرگتر از میانگین واریانس استخراج شده AVE می باشد که شرط دوم همگرایی را به وجود آورده است.

جدول ۴-۱۵ میزان تاثیر دل بستگی، احساس تنهایی و خودکارآمدی بر اعتیاد به اینترنت

متغیر پیش بینی کننده	AVE	CR	R	R ²	تاثیر
سبک دل بستگی	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۳۹۵	۰/۱۵	۱۵ درصد
احساس تنهایی	۰/۵۲۰	۰/۷۱۲	۰/۲۲۷	۰/۰۵	۵ درصد
خود کارآمدی	۰/۵۴۲	۰/۷۱۹	-۰/۱۶۷	۰/۰۲	۲ درصد

نمودار ۴-۲ ارتباط بین متغیرها (با جزئیات)

نمودار ۴-۲ میزان تأثیر همه متغیرها به صورت تک تک سؤالات آمده است که می توان بر اساس میزان R هر رابطه میزان تأثیر آن سوال در متغیر را بدست آورد . بیشترین تأثیر را سبک دلبستگی (۰/۳۹۵) و میزان $R^2 = ۰/۱۵$ اعمال می کند و تأثیر خود کارآمدی منفی می باشد و معکوس اعتیاد به اینترنت می باشد یعنی هر چه میزان خودآمدی بیشتر شود امکان اعتیاد به اینترنت کمتر می شود . دو متغیر دلبستگی و احساس تنهایی رابطه مستقیم با اعتیاد به اینترنت دارند .

بحث

نتایج یافته های این مقاله که با هدف بررسی رابطه بین احساس تنهایی، سبک های دلبستگی و خود کارآمدی تحصیلی با اعتیاد به اینترنت در بین دانش آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر بجنورد انجام شد، نشان داد که فرضیه اول مورد تأیید قرار گرفته و بین سبک دلبستگی ایمن رابطه معکوس و معنی دار و با سبک دلبستگی نا ایمن (اجتنابی و اضطرابی) رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد؛ یعنی با افزایش سبک دلبستگی اجتنابی و اضطرابی اعتیاد به اینترنت بیشتر و با افزایش سبک دلبستگی ایمنی اعتیاد به اینترنت کمتر می شود. این یافته با نتایج پژوهش های شهبازی و باصری (۱۳۹۶)، مغنی زاده و وفائی نجار (۱۳۹۵)، حاجی محمدیان و امیری مجد (۱۳۹۵)، توکلی، جمهوری و فرخی (۱۳۹۳)، میر وهابی نمینی و حسنی (۱۳۹۱)، پور شریفی و صولتی (۱۳۹۱) همسو می باشد. در تبیین نتایج این یافته می توان اظهار نمود افرادی که دارای سبک دلبستگی ایمن هستند، روابط صمیمی و بهتری را با دیگران برقرار می کنند و ارتباط بین فردی بهتری دارند و همچنین از اعتماد به نفس بالاتری برخوردارند و هنگامی که مانعی سر راه آن ها قرار می گیرد کمتر به سراغ رفتارهای اعتیادی می روند اما افراد دارای سبک دلبستگی نا ایمن به خاطر احساس نا ایمنی، اضطراب و عدم اعتمادی که نسبت به خود یا دیگران دارند، هنگامی که در ایجاد و برقراری ارتباط با دیگران شکست خورده بیشتر انزوا و تنهایی را ترجیح می دهند و این امر باعث می شود که به اینترنت گرایش بیشتری داشته باشند. مطابق نظریه خود شیفتگی کوهات (۱۹۹۷) به نقل از پور شریفی و صولتی (۱۳۹۱) معتادان افرادی هستند که از تجربیات دردناک ناشی از سرخوردگی شدید در ارتباط با مادر رنج می برند. بی توجهی مادر نسبت به نیازهای فرزند باعث می شود خود نظم دهی با موفقیت انجام نشود و ساختارهای روانی مرتبط با کنترل درونی رفتار شکل نگیرند. در نتیجه، این افراد به امور و اشیای بیرونی وابستگی پیدا کنند و اعتیاد به اینترنت می تواند یکی از شیوه های جبران کمبودهای درونی آن ها محسوب شود. بر این اساس می توان از تجربیات آسیب زای دوران کودکی که مربوط به سرخوردگی شدید در ارتباط با مادر است به عنوان یکی از مکانیسم های تأثیر گذار بر سبک دلبستگی برای تبیین این یافته سود جست. بنابراین بی توجهی بیشتر والدین به فرزندان خود، اعتیاد به اینترنت را می تواند توجیه کند. همچنین نتایج یافته های فرضیه دوم نشان داد که بین احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. یعنی هر چه احساس تنهایی بیشتر باشد سطح اعتیاد به اینترنت بیشتر خواهد شد. این یافته با نتایج پژوهش های امیر احمدی و سودابه (۱۳۹۶)، حسن زاده، سبزی، احسانیان و حجتی (۱۳۹۶)، رضایی نیا و سوخته زاده (۱۳۹۵)، رجب زاده، نجار اصل، شهبازی مقدم و پور اکبران (۱۳۹۵)، سوخته زاده و ولیان پور (۱۳۹۴)، شمعونی اهوازی (۱۳۹۴)، یوسفی و مسعودی فر (۱۳۹۳)، رفعت، نوروزی، خادمی و راشد (۱۳۹۲) مطابقت دارد. به منظور تبیین نتایج یافته های این فرضیه می توان از مدل نظری ریوس (۲۰۰۱) به نقل از رجب زاده، نجار اصل، شهبازی مقدم و پور اکبران (۱۳۹۵) کمک گرفت. بر اساس این مدل، تنهایی ناشی از انزوای اجتماعی یا فقدان حمایت اجتماعی، آمادگی فرد را برای ابتلا به اعتیاد به اینترنت ایجاد می کند، یعنی افراد فقط برای کاهش تنهایی خود به

اینترنت رو می آورند. همین طور ممکن است که تنهایی در نتیجه اعتیاد به اینترنت روی دهد، یعنی کسانی که به اینترنت معتاد می شوند پیامدهای منفی حاصل از آن مانند تنهایی را تجربه کنند. نتایج یافته های فرضیه سوم نشان داد بین خود کارآمدی تحصیلی و اعتیاد به اینترنت در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه منفی و معناداری وجود دارد؛ یعنی هر چه خود کارآمدی کمتر باشد سطح اعتیاد به اینترنت بیشتر خواهد شد و بالعکس هر چه خود کارآمدی بیشتر باشد سطح اعتیاد به اینترنت نیز کمتر خواهد شد. این یافته با نتایج پژوهش های حمیدی، جلالی فراهانی، رجبی و یوسف جمال (۱۳۹۷)، سپاهی و نصرت ناهوکی (۱۳۹۵)، بیانی، اکبری، تربتی نژاد، و مقدم (۱۳۹۵)، گنجی، توکلی، بنی اسدی شهر بابک، و اسدی، (۱۳۹۵)، موسوی، کوچکی پیرکوهی و موسوی (۱۳۹۴)، گل محمدنژاد بهرامی (۱۳۹۴)، شریفی و سعیدی (۱۳۹۴)، غلامعلی لواسانی، آذرنیاد، مهمان پذیر و رضائیان (۱۳۹۲) همسو می باشد. نتایج یافته های این فرضیه را می توان این طور تبیین کرد که اعتیاد به اینترنت موجب تحمیل شکست در بیشتر ابعاد زندگی فرد می شود و موجب کاهش فعالیت از سوی دانش آموزان و در نتیجه کاهش خود کارآمدی تحصیلی و افت تحصیلی آن ها خواهد شد. همچنین اعتیاد به اینترنت و به دنبال آن صرف زمان طولانی در اینترنت موجب خستگی جسمانی و روانی دانش آموزان می شود که در نتیجه باعث صرف زمان کمتری برای رسیدگی به امور تحصیلی از سوی دانش آموزان می شود که شکست و عدم خود کارآمدی تحصیلی را فراهم می نماید (گنجی، توکلی، بنی اسدی شهر بابک و اسدی، ۱۳۹۵: ۱۵۳). همچنین نتایج یافته های فرضیه چهارم نیز نشان داد بین سبک دلبستگی، احساس تنهایی و خود کارآمدی با اعتیاد به اینترنت در سطح اطمینان ۹۹ درصد همبستگی معناداری وجود دارد. بطوریکه رابطه بین اعتیاد به اینترنت و احساس تنهایی و سبک دلبستگی مستقیم و با خود کارآمدی تحصیلی معکوس می باشد. یعنی با افزایش سبک دلبستگی و احساس تنهایی اعتیاد به اینترنت بیشتر و با افزایش خود کارآمدی اعتیاد به اینترنت کمتر می شود. نتایج یافته های فرضیه چهارم نیز با نتایج پژوهش های حمیدی، جلالی فراهانی، رجبی و یوسف جمال (۱۳۹۷)، امیر احمدی و سودابه (۱۳۹۶)، حسن زاده، سبزی، احسانیان و حجتی (۱۳۹۶)، شهبازی و باصری (۱۳۹۶)، مغنی زاده و وفائی نجار (۱۳۹۵)، حاجی محمدیان و امیری مجد (۱۳۹۵)، سپاهی و نصرت ناهوکی (۱۳۹۵)، بیانی، اکبری، تربتی نژاد، و مقدم (۱۳۹۵)، رضایی نیا و سوخته زاده (۱۳۹۵)، رجب زاده، نجار اصل، شهبازی مقدم و پور اکبران (۱۳۹۵)، گنجی، توکلی، بنی اسدی شهر بابک، و اسدی، (۱۳۹۵)، سوخته زاده و ولیان پور (۱۳۹۴)، شمعوئی اهوازی (۱۳۹۴)، موسوی، کوچکی پیرکوهی و موسوی (۱۳۹۴)، گل محمد نژاد بهرامی (۱۳۹۴)، شریفی و سعیدی (۱۳۹۴)، توکلی، جمهری و فرخی (۱۳۹۳)، یوسفی و مسعودی فر (۱۳۹۳)، رفعت، نوروزی، خادمی و راشدی (۱۳۹۲) غلامعلی لواسانی، آذرنیاد، مهمان پذیر و رضائیان (۱۳۹۲)، میر وهابی نمینی و حسنی (۱۳۹۱) و پورشریفی و صولتی (۱۳۹۱) همخوانی دارد. در تبیین نتایج این فرضیه می توان گفت که سبک های دلبستگی اعتیاد به اینترنت را در بین دانش آموزان پیش بینی می کند. بطوریکه می تواند اختلال در سبک دلبستگی ایمن ایجاد نماید و فرد در ارتباط و پیوند میان افراد و روابط بین فردی مانند ارتباط با اعضای خانواده دچار اختلال شود. لین، کو وو (۲۰۱۱) به نقل از پور شریفی و صولتی (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان داد که اعتیاد به اینترنت با سبک دلبستگی ایمن رابطه منفی و با سبک دلبستگی نا ایمن رابطه مثبت دارد. در مطالعه ای دیگر مشخص شد که استفاده زیاد از اینترنت با توانایی نوجوانان در زمینه برقراری روابط خانوادگی رابطه معکوس دارد. (ساندز، تیفانی، فیلد و کاپلان؛ ۲۰۰۰، به نقل از پورشریفی و

! Lin, Ku Woo

! Sands, Tiffany, Kaplan & Field

صولتی، ۱۳۹۱). همچنین رایان و زنوس (۲۰۱۱) نشان دادند افرادی که احساس تنهایی خانوادگی دارند بیشتر کاربر فضای مجازی هستند و از نظر احساس تنهایی اجتماعی و عاطفی این رابطه دیده نشد. همچنین آنها معتقدند افرادی که احساس تنهایی می کنند از طریق فضای مجازی خود را درگیر رفتارهای اجتماعی می کنند و از آن به عنوان ابزاری برای عیب پوشی استفاده می کنند. فضای مجازی به عنوان راه حلی برای گسترش روابط اجتماعی افراد تنها می باشد و نیاز افراد تنها به پیوند جویی با دیگران را برطرف می کند و این نیاز به پیوند جویی منجر به اعتیاد به اینترنت می شود. طبق نظریه بندورا^۲ (۱۹۹۷) خود کارآمدی به خود تنظیمی فرد کمک می کند. افرادی که دارای نظام خودتنظیمی قوی هستند قادرند بر افکار، احساسات، انگیزش و رفتار خود کنترل داشته باشند. هر فردی از درجه و میزان کنترل بر زندگی و رفتار خود، ادراکاتی دارد. افراد تلاش می کنند بر رویدادهایی مانند اعتیاد به اینترنت که زندگی را تحت تأثیر قرار می دهند و زندگی را دچار اختلال می کنند، کنترل داشته باشند (گل محمدنژاد بهرامی، ۱۳۹۴: ۲۵۹). بنابراین با افزایش خود کارآمدی تحصیلی، خودتنظیمی افراد تقویت شده، سطح انگیزش آنها افزایش یافته و برای یادگیری بیشتر، تلاش وافر از خود نشان می دهند و وابستگی کمتری به اینترنت خواهند داشت. با توجه به ابعاد مختلف پدیده ی اعتیاد به اینترنت و عوامل مختلف مؤثر بر آن و نیز پیامدهای فردی و اجتماعی حاصل از آسیب شناسی و نابهنجاری های موجود در آن، مشخص می شود که همچنان خلأهای اطلاعاتی زیاد و نیز فرصت های تحقیقاتی عمده ای می تواند وجود داشته باشد. در واقع شناخت این پدیده و استفاده از اطلاعات حاصل از این مطالعات خواهد توانست، برای رویارویی با یکی از فراگیر ترین و تأثیر گذارترین فن آوری های معاصر به کار بیاید و می توان از نتایج آن برای طراحی برنامه های مداخله ای مرتبط نیز استفاده کرد. پژوهش حاضر بر روی گروه جمعیتی دانش آموزان انجام شد و پیشنهاد می شود بر روی گروه های جمعیتی دیگر نیز انجام شود.

نتایج این تحقیق که نشان داد اعتیاد به اینترنت بر جنبه های مختلف زندگی افراد از جمله سبک های دلبستگی، احساس تنهایی و خود کارآمدی تحصیلی تأثیر گذار است و به تدریج چالشها و مشکلات عدیده ای را برای آنان بوجود می آورد؛ اختلال در نظم زندگی فردی و اجتماعی و تحصیلی دانش آموزان از جمله مهم ترین مشکلاتی است که می تواند به سبب اعتیاد به اینترنت در زندگی آنها بوجود آید. بنابراین دانش آموزان باید سعی کنند با تمرین، برنامه ریزی و مدیریت زمان به نحو مفیدی از شبکه اینترنت استفاده کنند تا بر جنبه های مختلف زندگی آنان خدشه ای بوجود نیاید.

^۱ Ryan & Xenos
^۲ Bandura

- Alavi, Salman; Hashemian, Kianoush and Gennatifard, Fereshte (2007). Comparison of identity and mental health in students using the Internet and virtual environments of Tehran University, *Journal of Research and Behavioral Sciences*, 6 (1), 27-3۰. □□
- Amir Ahmadi, Rahmatullah and Qalichi, Sudabah (2016). Investigating the relationship between loneliness and addiction to social networks, emphasizing the mediating role of social support. The first international conference of social sciences, educational humanities and psychology, Kosha International Company, Tehran, Iran. ##
- Bayani, Ali Asghar, Akbari, Hamzeh, Torbatinejad, Farhad and Moghadam, Zahra (2015). The relationship between self-efficacy and academic burnout with internet addiction in medical and dental students of Golestan University of Medical Sciences. *Prevention and Health Quarterly*, ۲(۳), ۴۳-۵۲. ##
- Cassidy, J. & Shaver, P. (1999). *Handbook of attachment*. The Guilford Press New York London. ##
- Ceyhan, E. Boysan, M. & M. T. Kadak. (2019). Associations between Online Addiction, Attachment Style, Emotion Regulation, Depression and Anxiety in General Population: Testing the Proposed Diagnostic Criteria for Internet Addiction, *Journal Sleep and Hypnosis*, N,21(2):123-1۳۹. □□
- Dahshiri, Gholamreza, Barjali, Ahmad, Sheikhi, Mansoura and Habibi, Mojtabi (2007). Construction and validation of loneliness scale among students. *Journal of Psychology*, 12(3), 282-2۹۶. □□
- Dargahi, Hossein and Razavi, Mansour (1386). Internet addiction and factors affecting it in the residents of the 2nd district of West Tehran, *Paish Quarterly*, 6 (3), 272-2۷۵. □□
- DiTommaso E, Brannen-McNulty C, Ross L, Burgess M. Attachment Styles, Social Skills and Loneliness in Young Adults. *Personality and Individual Differences*. 2003 Jul 31;35(2):303-1۲. □□
- Foulavand, Khadijah. Farzad, Prince of Allah. Shahrarai, Mehrnaz and Sangri, Ali Akbar (1389). The effect of social support, academic stress and academic self-efficacy on mental and physical health. *Journal of Contemporary Psychology*, 4(2), 81-9۳. □□
- Gholamali Lavasani, Massoud, Ajei, Javad and Afshari, Mohsen (2009). The relationship between academic self-efficacy and academic engagement with academic progress. *Journal of Psychology*, 13(3), 289-305. ##
- Gholamali Lavasani, Massoud, Azarniyad, Arash, Mehmanfoor, Priya and Rezaian, Hamid (2012). The role of academic self-efficacy and dimensions of academic procrastination in predicting the level of Internet addiction. *Global Media Journal, Persian version*, 8 (2), 1-26. ##
- Gul Mohammadnejad Bahrami, Gholamreza (2014). The role of internet use on self-efficacy, academic motivation and academic achievement. *Tabriz University of Medical Sciences. Strategic bimonthly* Berant E, Mikulincer M, Florian V (2001). Attachment style and mental health: A one-year follow up study of mothers of infants with congenital heart disease. *Pers Soc Psychol Bull*; 8: 956-68. ##
- Haghi Ortakand, Queen (2015). Internet addiction, reasons and motivations, the third international conference on modern researches in management, economics and humanities, June 16, 2015, Batumi, Georgia. ##
- Haji Mohammadian, Faizeh and Amiri Majd, Mojtabi (2015). The relationship between attachment styles and Internet addiction in high school girls. The 4th Scientific Research Conference on Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Damages, Association for Development and Promotion of Basic Sciences and Techniques, Tehran, Iran. ##
- Hamburger, Y.A. & E. Ben-Artzi (2000). "The Relationship between Extraversion and Neuroticism and the Different Uses of the Internet". *Computers in Human Behavior*, 16: 441-4۴۹. □□
- Hamidi, Mehrzad, Jalali Farahani, Majid, Rajabi, Hossein and Yusuf Jamal, Forozan (2017). Explaining the relationship between social skills, self-efficacy, lifestyle and internet addiction in high school athletic students of Ilam province. *Research Journal of Ilam University of Medical Sciences*, ۲۶(۱), ۱-۱۲. ##
- Hassanzadeh, Fatemeh, Sabzi, Zahra, Ehsanian, Elham and Hojjati, Hamid (2016). Correlation of Internet addiction with loneliness among teenagers of Golestan province, 6 (6), 8-1۴. □□

- Henrich, L. M. & Gullone, E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Clinical Psychology Review*, 26, 695-718. ##
- Houa, J. Jiang, Y. Chen, Sh. Houa, Y. Wua, J. Fan, N. Fang, X. (2019). Cognitive mechanism of intimate interpersonal relationships and loneliness in internet-addicts: An ERP study, *Addictive Behaviors Reports*, Volume 10, p: 1-11. ##
- Kanan, N, Arokiasamy, L; & bin Ismail, M. R. (2019). A Study on Parenting Styles and Parental Attachment in Overcoming Internet Addiction among Children, *Global Business & Management Research. Special Issue, Vol. 11 Issue 2*, p409-419. 11p. ##
- Linley PA, Joseph S. (2004). Positive change following trauma and adversity: A review. *J Trauma Stress* ۲۰۰۴ □ ۱۷: ۱۱-۲۱. ##
- Mikulincer, M. & Shaver, P. R. (2004) Security-based self representations in adulthood: Contents and processes. In W. S. Rholes & J. A. Simpson (Eds.), *Adult Attachment: Theory, Research, and Clinical Implications*. New York: Guilford. ##
- Odaci, H. (۲۰۱۱). Academic self-efficacy and academic procrastination as predictors of problematic internet use in university students, *Computers & Education*, Volume 57, Issue 1, August, Pages ۱۱۰۹-۱۱۱۳. ##
- Poursharifi, Hamid and Solati, Soheila (2011). The relationship between attachment styles and Internet addiction in students. *Proceedings of the Fourth Congress of the Iranian Psychological Association*, No. 7: 1884-1888, Tehran, Iran. ##
- Rajabzadeh, Zainab, Najar Asl, Nasreen, Shahbazi Moghadam, Gholamreza and Pour Akbaran, Elaha (2015). The relationship between internet addiction and feelings of loneliness and general health in female students. *Journal of Principles of Mental Health*, special issue of the 3rd International Conference on Psychology and Educational Sciences, page 546-5۴۲, □□□□□□ □□□□□□□□, □□□□. ##
- Ranjbar, Farrokh. Kakavand, Alireza. Danesh, Ismet (2010). Comparison of self-efficacy, emotional disturbance and loneliness in students with learning disabilities and normal students. *Applied Psychology Quarterly*, 5(4(20)): 42-58. ##
- Rezaeinia, Zahra and Sokhtezadeh, Masoumeh (2015). The relationship between loneliness and internet addiction in students of Payam Noor University, Ahvaz branch. *Monthly New Advances in Behavioral Sciences*, 1 (1) 22-31. ##
- Rifat, Ali, Nowrozi Nahid, Khademi, Mohammad Javad and Rashidi, Vahid (2012). Loneliness and internet addiction in students of Hamedan University of Medical Sciences, *Pejohan Scientific Journal*, 11(4), 51-55. ##
- Ryan, T. & Xenos, S. (2011). Who uses Facebook? An investigation into the relationship between the Big Five, shyness, narcissism, loneliness, and Facebook usage. *Computers in Human Behavior*, ۲۷(۵), ۱۶۵۸-۱۶۶۴. ##
- Sepahi, Saeed and Nusrat Nahoki, Abdulsalam (2015). Investigating the relationship between internet addiction and academic success in high school students. *Quarterly Journal of Psychology and Educational Sciences*, 14(2), 17-32. ##
- Shahbazi, Javad and Basri, Ahmad (2016). The relationship between attachment styles and internet addiction in students, 9th International Conference on Psychology and Social Sciences, Tehran, Mehr Eshraq Conferences Company, Tehran, Iran. ##
- Shamouni Ahwazi, Jamila (2014). The relationship between Internet addiction and loneliness among students, the first scientific research conference on psychology, educational sciences and social pathology, electronically, Talai Sabz Company, Anjuman Paish, ##
- Sharifi, Mehdi and Saidi, Masoumeh (2014). Examining the relationship between social adjustment and self-efficacy with Internet addiction among high school students. *National conference of applied researches in educational sciences and psychology and social harms*, association for development and promotion of basic sciences and techniques and study and research center, Tehran, Iran. ##

- Sokhtezadeh, Masoumeh and Valianpour, Qasim (2014). Relational investigation of final feelings with internet addiction in Azad Islamic students of Ahvaz. The first national conference of psychology and family, Islamic Azad University, Ahvaz branch. Ahvaz, Iran. ##
- Soltani, Mehri. Foladvand, Khadija and Fathi Ashtiani, Ali (2009). The relationship between identity and sensation seeking with internet addiction. *Journal of Behavioral Sciences*, 4(3), 191-19v. □□
- Tawakli, Nazli, Jamhari, Farhad and Farkhi, Nur Ali (2013). The relationship between attachment styles and fear of negative evaluation with Internet addiction in students. *Information and Communication Technology Quarterly in Educational Sciences*, 5(2), 61-7v. □□
- Zarbaksh Bahri, Mohammad Reza, Rashidi, Vahid and Khademi, Mohammad Javad (2011). Loneliness and Internet addiction in students. *Journal of Health Promotion Management*, 2(1), 32-3λ. □□